

ויזרע יצחק

שנה טז'

פרשת "ראה"

הפטרה: "ותאמר ציון"

כה' אב תשפ"ג

ויצא לאור ע"י מדרשת

"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת

י"ג

18:52

20:05

20:44

ת"א

19:09

20:07

20:41

חיפה

19:00

20:08

20:42

כניסה

יציאה

ר"ת

הגיגים לפרשת השבוע

"את הברכה אשר תשמעו" (דברים יא' כז)

אומר ה"פנים יפות" שמה שאמר הכתוב "אשר תשמעו" ולא אמר "אם תשמעו" הוא משום שכתוב "החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים" (דברים ל' טו) ועל זה אמר דוד המלך "אתה תומך גורלי" (תהלים טז' ה), שעניינו כי בודאי אין כוונת הכתוב לומר בפשטות "ובחרת בחיים" כי מי לא יבחר בחיים? אלא מה שאמר הכתוב "ובחרת בחיים" הכוונה היא שיאמין בזה שהטוב הוא החיים והרע הוא המות, והעצה הזאת להאמין בזה הוא מידת האוהב הנאמן, כי יועץ שאינו אוהב ואינו שונא את המתיעץ לא יזהיר אותו על האמונה הזאת, כי לא איכפת לו אם יאמין לו אם לא, ואדרבה קרוב שיהנה היועץ יותר כשלא ישמע לעצתו ויראה ברעתו, ואז יכיר את חכמת היועץ ויתחרט על שלא שמע לו, מה שאין כן כשישמע לעצתו ויטיב לו, אז יחשוב בלבו שהטובה הזאת באה לו למרות שלא שמע לעצתו, אבל האוהב הנאמן מבקש ממנו שישמע לעצתו ויאמין לו מפני שחפץ לטובתו, לכן כתוב "אשר תשמעו", שהכתוב מייעץ לו להאמין ולשמע לעצתו.

"אלה הזוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' א-להי אבותיך לך לרשתה כל הימים אשר אתם זויים על האדמה" (דברים יב' א)

ראוי לשים לב שהפסוק התחיל בלשון רבים, "אשר תשמרון", ואחר כך עבר ללשון יחיד ואמר "לך לרשתה" ואחר כך חזר ואמר בלשון רבים "אשר אתם". מבאר ה"אלשיך" הקדוש הפנייה בלשון יחיד באה לאחר שאמר הכתוב "בארץ אשר נתן ה'", כיון שהמתנה של ה' היתה בהיותכם בעלי אחרות, שמו שאמר הכתוב "ולזרעך נתתי", כי "זרעך" הוא מלשון יחיד, אך על ידי קיום המצות האלו תהיה להם הארץ ירושת עולם למרות שלא תהיו באחדות לכן נכתב בלשון רבים, כי גם אם תפסידו את האחדות תמשיכו להתקיים בארץ כל עוד אתם צדיקים בשאר הדברים, כפי שהיה בימי שאול. וזה מה שאומר הכתוב "כל הימים אשר אתם חיים על האדמה" שעם היות פירוד ביניכם כיון שאתם צדיקים נקרא שאתם "חיים" בהיותכם על האדמה, ולא רשעים הנקראים "מתים" בעודם על האדמה, כפי שאמרנו חז"ל (ברכות יח:): על הפסוק "ובניהו בן יהודע בן איש חי" (שמואל ב' כג' כ) וכי כולי עלמא בני מתים נינהו? אלא שהצדיקים במיתתם קרויים חיים, והרשעים בחייהם נקראים מתים.

"השומר לך פן תעזוב את הלוי כל ימך על אדמתך" (דברים יב' יט)

אומר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" שהכתוב מזהיר את הצדיק שלא יעזוב את הלוי, הקב"ה, כלומר דבוקותו וחיבורו במחשבותיו הקדושים והטהורים בקב"ה "כל ימך על אדמתך", רוצה לומר שכל זמן שהאדם בעולם הזה, הוא צריך שימור ולהתחזק תמיד בדבקות ושלימות בלי הפסק, ולדבק את עצמו בדבק טוב כל הימים.

"עלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך" (דברים טז' טז)

אומר ה"חזקוני" שהכתוב מדגיש "שלוש פעמים בשנה" שלא תאמר שק בחג השבועות ובחג הסוכות שכתוב בהם "ושמחת אתה ובנך ובתך" חייב האדם להעלות את בנו עמו לרגל, אבל בחג המצות שלא כתוב בו שמחה, אולי אין האב חייב להעלות את בנו עמו, לכן נאמר "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך".

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אברהם בן חמו בר טובה נלב"ע כט' אב
אסתר בן חמו בת שמחה נלב"ע א' אלול

אריה שור בן נפתלי ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג
אליהו שלום בר גורג'יה נלב"ע כט' אב

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"ראה אנכי נותן לפניכם היום" (דברים י"א כו)

בתחילת הפסוק הכתוב פונה בלשון יחיד, "ראה", ובהמשך משנה הכתוב ללשון רבים, "לפניכם", מדוע? מתוך ה"כלי יקר" על פי מה שאמרו חז"ל "לעולם ידמה לאדם כאלו היה כל העולם מחצה על מחצה זכיות ועונות עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות" (קידושין מ) לכן אמר הכתוב אל כל יחיד, "ראה", שיראה בעין שכלו כי כל מעשיו יחזרו "לפניכם", דהיינו לכולכם. והכתוב מזכיר את הענין הזה בפרשה הזו המדברת בעניין הר גריזים והר עיבל כי שם נעשו כל ישראל ערבים זה בעד זה. ומצד הערבות, הרבים נתפסים בעון היחיד.

"השומר לך פן תנקש אזוריהם אזורי העמודים מפניך" (דברים י"ב ל)

"אחר שתראה שאשמידם מפניך יש לך לתת לב מפני מה נשמדו אלו? מפני מעשים מקולקלים שבידיהם. אף אתה לא תעשה כן שלא יבואו אחרים וישמידוך" (רש"י)

מפרש הרמב"ן שהתורה מצוה מספר פעמים את בני ישראל שבבואם אל הארץ יעקרו את העבודה הזרה ומשמשיה ויאבדו את שמם. גדר הצווי הוא שנעשה זאת מיד כאשר אנחנו יורשים אותם, וכעת אומר הכתוב כי כאשר יכרית ה' הגוים ההם מפנינו וישתקע שם העבודה זרה מן הארץ ונשב בארצם לבטח, שלא נחשב בלבנו שהנה הכרית ה' מפנינו את עובדי האלילים, משום שכיבדו ועבדו למעשה ידי אדם עץ ואבן, משום שאין זה מעשה ראוי לכבד ולעבוד משהו אחר בלתי לה', וידוע מדיני המלכים, שאם מישהו זר מתהדר בכבודם, ונותן עטרה בראשו או מתלבש בלבוש מלכות, אחת דתו להמית, ומתוך חשיבה זו נבוא ונאמר שנעשה את אותם הדברים שעשו הגויים, אך נעשה זאת לשם ה', כפי שעשו הגוים לאלהיהם וייטב לפניו. לכן הזהיר הכתוב: "לא תעשה כן", כי הדברים שעשו הם מתועבים מצד עצמם, ולא מצד הכוונה למי עושים אותם, כי הלוא הם היו שורפים את בניהם ואת בנותיהם לכבוד אלהיהם, וזהו דבר מתועב לפני ה' לשפוך דם נקי, ולהיות אדם אכזרי על פרי בטנו. על כן אמר הכתוב: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תספ עליו ולא תגרע ממנו" (דברים י"ג א) להזהיר על מעשה הקרבנות ועבודת המקדש שלא נוסף עליו ולא נגרע ממנו.

"כי בקש להדיחך מעל ה' א-להיך" (דברים י"ג יא)

ה"משך חכמה" מתקשה בלשון הכתוב "להדיחך מעל ה'" ולא "להדיחך מה", ומסביר על פי הגמרא (ברכות ו). הדנה בתפילין שמניח הקב"ה "אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו? אמר ליה: ומי כעמך ישראל גוי אחר בארץ". והמסית ומדיח את אחיו לעבוד עבודה זרה, בעצם גורם להם שיסורו מעבודת ה', ובהכרח לא יהיו עוד תפירתו של ה', ולא יהיו ראויים להחזיק בתפילין של קב"ה. וזוהי כוונת הכתוב "מעל ה' א-להיך" אלו תפילין שבראש.

"רק אם שמוע תשמע בקול ה' א-להיך לשומר לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום" אומר ה"אור החיים" הקדוש שהפסוק שלפנינו סמוך לפסוק "לא יהיה בך אביון" (דברים טו' ד), ללמדנו את מה שאמרו חז"ל (מ"ק כח). שהעושר והעוני אינם תלויים בזכות, לכן נאמר בסמוך להבטחת מניעת האביון שזה יקרה "רק אם שמוע תשמע", שפירושו הוא שאם ישראל ישמרו את כל האמור בפסוק הזה, כלומר "שמוע תשמע", מדבר על תלמוד תורה, שצריך ללמוד וללמד, "לשמור" מדבר על מצות לא תעשה, "ולעשות" מדבר על מצות עשה. כלומר שלא יהיה בידו ביטול שום מצות לא תעשה, ולא מניעה משום מצות עשה, אז מובטח הוא שלא יהיה בו אביון, כי לפי מה שאמרו חז"ל שהעושר והעוני אינו תלוי בזכות, זה אומר שלמרות שיהיו זכיותיו מרובים, כל שיש לו אפילו חטא אחד, הוא לא יצליח לשלוט על המזל המראה עליו עוני, אבל כשיגיע לשלימות התורה והמצות, הוא ישלוט גם על המזל וישגי עושר, בניס וחיים.

"נתן נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' א-להיך" (דברים טו' י)

"אמר לה רבי חייא לדביתהו כי אתי עניא אקדימי ליה ריפתא כי היכי דלקדמו לבניך, אמרה ליה מילט קא לייטת להו? אמר לה קרא קא כתיב כי בגלל הדבר הזה" (שבת קנא:)

תרגום [אמר רבי חייא לאשתו שכאשר יבוא עני שתתן לו לאכול כדי שגם לבניה יתנו לאכול. שאלה האשה "אתה מקלל אותי שבני יהיו עניים? השיב לה רבי חייא אני בסך הכל קורא פסוק שבו נאמר "כי בגלל הדבר", כלומר גלגל הוא שחוזר בעולם].

מסביר רבינו החיד"א ב"פני דוד" שהכתוב אמר "נתון", תהיה נתינה לבניך במה ש"נתן לו", ולא ירע לבבך בתתך לו" שאני אומר כדי שיתנו לבניך וזה קללה, "כי בגלל הדבר הזה", כלומר גלגל הוא שחוזר בעולם, אבל אתה תתברך "כי יברכך".

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים "לחנכות בית" ו"ברית יצחק"

לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492